

# פגישה נבית השימוש

נורמות ונקשות — כימעט כמו הדבורים והנמלים — כדי להיות בצוותא. מבלי שהחיים ייפכו בלתי-נסבלים. אך הנה, במלחמת-העולם, כאשר יצאו היפאנים מן האיים הקטנים שלהם, והשאירו אחריהם את אבא-אמא, המישפחה והחברה — הסתבר לפתע כי הם יכולים להיות אכזריים מאין כמותם, וספורייהוועה על מעשיהם מלאו את העולם.

## עוד תשמע

בליל השבת האחרונה לא סגרתי את מקלטי-הטלוויזיה וגמר השידורים. תודש הרמדאן הוא בעיצומו, והטלוויזיה זיה המצרים משדרת עד מאוחר בלילה. האקלים החם משפר את הקליטה בארץ. לא התאכזבתי. ראיתי סרט מצרי שלם. הוא סיפר על מאמצי ה"מוחאבאראת" (שרות הביון) המצרי לתפוס שלושה מצרים שריגלו לטובת ישראל.

בתום הסרט נאמר, כי זהו סיפור אמיתי. המרגלים נתפסו בארצות 1973. במעורפל נזכרתי בפרשה. מהנדס מצרי הוצא להורג, ונדמה לי שגם הבחורה — יפהפיה זוהרת בסרט — סבלה מגורל דומה.

אנשיהביון בסרט היו נחמדים מאד. מסורים ורציניים. הם גם היו ג'נטלמנים מושלמים. הם לבשו חליצי פות של שלושה חלקים. היו להם מכשירים יעילים לאיתור ולציתות. אך בעיקר התפעלתי משרות-הטלפונים. בסרט כל הטלפונים של קאהיר פעלו ביעילות מופלאה. הלואי והיתה לנו בארץ רשת-טלפונים שכזאת.

נראה כי הסרט תוכנן לפני יוזמת הנשיא סאדאת. הקרנתו מראה כי עדיין אין במחסן סירטי-שלום. בשביל הצופה המצרי, זהו בוודאי סרט נוסטאלגי. הופיעו בו אנשי-ביון מצריים ותוניסיים ששיתפו ביניהם פעולה למפתח. וגם נערך בו נשף של הליגה הערבית בפאריס, שבו היו המצרים אורחים רצויים. איפה הימים ההם?



יומיים-שלושה לפני כן היתה לי הפתעה הרבה יותר גדולה. השידורים הישראליים הסתיימו, ובלי כל מעבר הופיע על המרקע שידור הטלוויזיה המצרית. עברו כמה שניות עד שהייתי בטוח בכך. כי על המרקע שרה זמרת את שיריה של נעמי שמר:

עוד תראה, עוד תראה, כחה טוב יהיה... אבל זה לא היה השיר של שמר. הזמרת המצרית, בחליפת-מכנסים לבנה זוהרת, שרה שיר-אהבה ערבי, לפי המנגינה של נעמי שמר.

הידה היא לי: האם הר שלום כבר התקדם עד כדי כך, שהמצרים מפקיעים לי עצמם שירים ישראליים אותנטיים? ואם כן, האם זכאית שמר לתמלוגים על פי הסכמי השלום והגורמ ליזציה, שהיא מתנגדת להם?

או שמא — — — לא, לא, איני מעלה על דעתי שנעמי שמר תודקק למנגינה ערבית. לא נעמי שמר! לא אשה לאומית כמוה! זה פשוט לא יתכן!

## נירמול בלי סירבול

ובעניין הנורמליזציה. האקדמיה ללשון העברית פנתה אל כמה אנשים, וגם אלי, בבקשה לחוות את הדעת על התירגום העיברי הרצוי למילה זו. ביקורו התיסטורי של אנוור אל-סאדאת הניב פירות רבים, כימעט כולם חיוביים. אך היה גם פרי שלילי אחד: השימוש בממזר לשוני "נירמול". קשה לי להסביר מדוע, אך מילה זו צורמת את אוזני זה עניין של חוש. ועל כך קשה להתווכח. אני שונא מילה זו. העובדה שמנחם בגין אימץ אותה לעצמו לא הרגיעה אותי. היא רק שיכנעה אותי — בצדק או שלא בצדק — כי אין למר בגין אוון לצליל העברי. איני קנאי לטוהר השפה. איני מתנגד לקליטת מילים לועזיות, אם הן נעשות לאוון העברית. למשל: לטלפן. גם מכשיר הטלפון נראה לי, ואיני נוקק לשחירחוק. אך איני יכול לסבול את הטלוויזיה, וזה מכבר אני מחפש לה בייאוש תחליף עברי. המילה "נירמליזציה" גזורה מן המילה הלאטינית "נור-מה", שפירושה המקורי הוא ריבוע של גר. מכאן "נירמלי" — תואם את הנורמה, ה"נירמליזציה" — פעולה שנועדה להתאים דברים לנורמה. המצרים משתמשים במילה "תטביע", שפירושה הפיכה לטיבעי. בעברית אין שימוש זה אפסרי. הן איננו רוצים להטביע את ספיגת-השלום! האקדמיה הציעה לעיון כמה מילים אפשריות: למשל "תיקנון", הפיכת הדברים לתקינים. כל ההצעות לא נראו לי.

אני ממשיך לדבוק בהצעתו של קובה שרת, אשר ירש תחביב זה מאביו. הוא מציע, "השגרה", הפיכה לשיגרתית. ומכאן: להשיגר, השגרנו, נשיגר. למשל: ארובה הדרך להשגרה.

בטוחה שאין לה מתחרה בכנס. אך היא טעתה. שולמית אלוני היתה שם, וכאשר יש לגנוב הצגות, שולמית יכולה לשחק בנבחרת הבינלאומית.

היה זה אך טבעי ששולמית אלוני תתמקם במקום הראוי, בכותרת הראשית. היא הציעה פומבית לליילה החוטפת לשוחח עימה, "כאשה אל אשה". זה דווח, זה צולם, זה שודר.

אני משער שליילה נהנתה, רק באמצעות הרובים! השיבה בתרועה.

עד כאן הכל בסדר. אני הרי בעד הידברות עם כל אויב המוכן להידבר. לא הייתי בוחר בליילה דווקא, מפני שהיא שייכת לאגף הקיצוני ביותר הרוצה בחיסול מדינת ישראל. אך תעלולי-פירסומת אינו מוזיק.

אלא מה — לפני חצי שנה פירסמה שולמית אלוני מיכתב-גינותי חריף נגדי ונגד חברי. אנתונו, כך הסבירה השולמית, דיברנו בוועידת ניו-ארטוק בוושינגטון על הצורך להידבר עם אישים מתונים באשף. לדבריה לא עמדנו



על כך שאשף יבטל תחילה את האמנה הפלסטינית האומללה. (אמרתי כי עצם נכונותם של ראשי אשף לנהל משאומתן גלוי עם ישראלים תהווה הכרה-למעשה, וכי ההכרה הסופית יכולה גם לבוא במהלך המשאומתן או בסופו). שולמית אלוני לא זה בילבד ששללה גישה זו מכל וכל, אלא אף ראתה חיבה לעצמה לגנות אותה בהודעה פומבית.

נראה כי מאז שינתה שולמית אלוני את דעתה. מותר לדבר עם אנשי אשף, ולא רק עם אנשים מתונים, כמו סעיד המאמי ועיצאם סארטאווי, שהצהירו פומבית על רצונם בשלום המבוסס על הכרה הדדית (המאמי נהרג בשל כך בידי ידידה של ליילה חאלד). מותר להידבר גם עם גדולת הטרגיות שבחזית-הסירוב. תמיד נעים לראות פוליטיקאים — בני שני המינים — שיש להם האומץ לשנות את דעתם מן הקצה אל הקצה, ותוך זמן כה קצר.

כל הכבוד, שולמית. **טוקיו בטוחה לגמרי**

השגריר היפאני היה מרוצה, וגם אמר זאת באנגלית שצילצלה כיפאנית. אולם-ההרצאות בקומת-המרתף של הכנסת היו מלא עד אפס מקום. מסתבר כי כל חברי-הכנסת היו מעוניינים לראות את הסרט היפאני טוקיו, העיר הבטוחה בעולם, אשר הוד מעלתה, השגריר נאגאו יושידה, העמידו לרשות הכנסת. השגריר לא יכול היה, כמובן, לדעת כי הקהל המרותק, שמילא את האולם עד אפס מקום, היה מורכב ברובו מסדרני הכנסת, מאנשי המישמר ועובדות-הנקיון, שכמה מהם לא ידעו מילה אנגלית. הם הובאו לפי הוראת יושב-ראש הכנסת, יצחק ברמן מרחיקה-הראות, כדי למנוע בושות.

הסרט המעניין — סרט-עמולה מובהק בעל איכות גבוהה — בא להוכיח כי טוקיו אינה רק העיר הגדולה בעולם, אלא גם הבטוחה ביותר. אין בה כימעט פשע אלים. יום אחרי גילוי גופתו של הילד אורון ירדן היה בכך מוזן למחשבה. החברה היפאנית היא הומוגנית לגמרי, כולה בת גזע אחד, דוברת שפה אחת. כל היפאנים שותפים למסורת נוקשה אחת.

צריכים לשנות את חוקי-השבות ולהביא לארץ שלושה מיליון יפאנים, התלוצץ אחד הח"כים בצאתו מן האולם. אם יהיו כן יפאנים במקום היהודים, תיעלם בעיית הפשע והאלימות. חור אחריו שני.

השאלה היא אם באמת היינו רוצים להיות בחברה כזאת. האם אין אנו תהפופים את חברתנו הפלורליסטית, האינדיבידואליסטית, המתרית — אף במחיר הפשע והאלימות המתלווים אליה? ליפאנים לא היתה ברירה. הם חיים מזה אלפי שנים על כמה איים, בצפיפות רבה, והיה עליהם ליצור לעצמם

נפשתי עם ג'ון אנדרסון, המועמד העצמאי לנשיאות ארצות-הברית. כן, כן, גם אני. זה לא היה בסעודה חגיגית, וגם לא בקבלת-פנים רשמית. למען האמת, זה היה בבית-השימוש.

יצאתי לרגע ממליאת-הכנסת כדי לרחוץ את ידי, וראיתי שיש מצור דוילאומי של אנשי-ביטחון על הדלת. תמתי במה העניין. נכנסתי וראיתי לפני, בגודל טבעי, את הפנים המוכרות של הפוליטיקאי המרשים. הוא עמד לפני הברזים והתייעץ עם אחד מעוזריו.

לא שמעתי הרבה, כי לא יפה להאזין לשיחות הזר. אבל שמעתי שאלה יהיו המועמד: "האם זה היה News Event?"

כלומר — האם האירוע טוב לאמצעי-התקשורת? למחרת ראיתי בטלוויזיה זיה את המועמד העצמאי חובש כיפה, וניגש בחריזת-קודש אל הכותל הר מערבי, שם הפנה את הי פרופיל הפוטוגני שלו, אל המצלמות, ועמד שקוע בי תפילה עמוקה. (אחרי ככלות הכל, היה זה אנדרסון שר הציע בשעתו לשנות את החוקה האמריקאית ולכלול בה סעיף המכריז על ארצות-הברית כעל מדינה נוצרית. אבל מי זוכר?)

אני מודה שחשתי תחושה עזה של עלבון. סלידה קלה תוקפת אותי בימים אלה גם כשאני שומע הצהרות חסודות של רונאלד רגן על ישראל הנהדרת, ושל ג'ימי קארטר על ביטחון ישראל. אנדרסון מבחיל קצת יותר, מפני שדיבר גם בזכות ההתחליות של גושי-אמונים ובזכות הסיפוח של ירושלים המיוזרתית — שני דברים שקארטר ורגן נזהרים מהם.

אני נעלב, מה אנתונו, נייטיבס באייפיגי לפני דור, שכל פוליטיקאי יכול לנחות אצלנו ולהשתמש בנו כבאבזורים למלאקאט-בחירות? האם תפקידם של שרי ישראל הוא לשמש נוצבים בסרטי-תעמולה אמריקאיים? האם מנחם בגין הוא סטאטיס חיינו בתשדיר-שרות של פראנץ-יוזף שטראוס? האם הכל — הקיבוצים, הכותל המערבי, מצדה, צברינו החמודים והעוקצנים, צה"ל — הם תפארה לקרינבלים של בחירות בארצות זרות?

הבה נגיד לכל הפוליטיקאים האלה — אנדרסון, רגן, קארטר, שטראוס, ג'יין פונדה: אנא, הניחו לנו. המדינה הזאת סגורה עד אחרי הבחירות שלכם. נשמח לראות אתכם אחרי הבחירות, אם תצליחו ואם תיכשלו. ואם או תרצו להגיד לנו דברים יפים, ולהבטיח לנו הרים וגבעות, ולספר לנו כמה אתם מעריצים אותנו — תבואו עליכם הברכה.

אז, אבל במטותא מכולכם — לא עכשיו.

אני נעלב, מה אנתונו, נייטיבס באייפיגי לפני דור, שכל פוליטיקאי יכול לנחות אצלנו ולהשתמש בנו כבאבזורים למלאקאט-בחירות? האם תפקידם של שרי ישראל הוא לשמש נוצבים בסרטי-תעמולה אמריקאיים? האם מנחם בגין הוא סטאטיס חיינו בתשדיר-שרות של פראנץ-יוזף שטראוס? האם הכל — הקיבוצים, הכותל המערבי, מצדה, צברינו החמודים והעוקצנים, צה"ל — הם תפארה לקרינבלים של בחירות בארצות זרות?

הבה נגיד לכל הפוליטיקאים האלה — אנדרסון, רגן, קארטר, שטראוס, ג'יין פונדה: אנא, הניחו לנו. המדינה הזאת סגורה עד אחרי הבחירות שלכם. נשמח לראות אתכם אחרי הבחירות, אם תצליחו ואם תיכשלו. ואם או תרצו להגיד לנו דברים יפים, ולהבטיח לנו הרים וגבעות, ולספר לנו כמה אתם מעריצים אותנו — תבואו עליכם הברכה.

אז, אבל במטותא מכולכם — לא עכשיו.

אני נעלב, מה אנתונו, נייטיבס באייפיגי לפני דור, שכל פוליטיקאי יכול לנחות אצלנו ולהשתמש בנו כבאבזורים למלאקאט-בחירות? האם תפקידם של שרי ישראל הוא לשמש נוצבים בסרטי-תעמולה אמריקאיים? האם מנחם בגין הוא סטאטיס חיינו בתשדיר-שרות של פראנץ-יוזף שטראוס? האם הכל — הקיבוצים, הכותל המערבי, מצדה, צברינו החמודים והעוקצנים, צה"ל — הם תפארה לקרינבלים של בחירות בארצות זרות?

הבה נגיד לכל הפוליטיקאים האלה — אנדרסון, רגן, קארטר, שטראוס, ג'יין פונדה: אנא, הניחו לנו. המדינה הזאת סגורה עד אחרי הבחירות שלכם. נשמח לראות אתכם אחרי הבחירות, אם תצליחו ואם תיכשלו. ואם או תרצו להגיד לנו דברים יפים, ולהבטיח לנו הרים וגבעות, ולספר לנו כמה אתם מעריצים אותנו — תבואו עליכם הברכה.

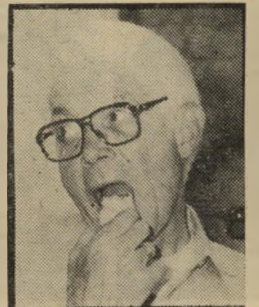
אז, אבל במטותא מכולכם — לא עכשיו.

אני נעלב, מה אנתונו, נייטיבס באייפיגי לפני דור, שכל פוליטיקאי יכול לנחות אצלנו ולהשתמש בנו כבאבזורים למלאקאט-בחירות? האם תפקידם של שרי ישראל הוא לשמש נוצבים בסרטי-תעמולה אמריקאיים? האם מנחם בגין הוא סטאטיס חיינו בתשדיר-שרות של פראנץ-יוזף שטראוס? האם הכל — הקיבוצים, הכותל המערבי, מצדה, צברינו החמודים והעוקצנים, צה"ל — הם תפארה לקרינבלים של בחירות בארצות זרות?

הבה נגיד לכל הפוליטיקאים האלה — אנדרסון, רגן, קארטר, שטראוס, ג'יין פונדה: אנא, הניחו לנו. המדינה הזאת סגורה עד אחרי הבחירות שלכם. נשמח לראות אתכם אחרי הבחירות, אם תצליחו ואם תיכשלו. ואם או תרצו להגיד לנו דברים יפים, ולהבטיח לנו הרים וגבעות, ולספר לנו כמה אתם מעריצים אותנו — תבואו עליכם הברכה.

אז, אבל במטותא מכולכם — לא עכשיו.

אני נעלב, מה אנתונו, נייטיבס באייפיגי לפני דור, שכל פוליטיקאי יכול לנחות אצלנו ולהשתמש בנו כבאבזורים למלאקאט-בחירות? האם תפקידם של שרי ישראל הוא לשמש נוצבים בסרטי-תעמולה אמריקאיים? האם מנחם בגין הוא סטאטיס חיינו בתשדיר-שרות של פראנץ-יוזף שטראוס? האם הכל — הקיבוצים, הכותל המערבי, מצדה, צברינו החמודים והעוקצנים, צה"ל — הם תפארה לקרינבלים של בחירות בארצות זרות?



אנדרסון

אני נעלב, מה אנתונו, נייטיבס באייפיגי לפני דור, שכל פוליטיקאי יכול לנחות אצלנו ולהשתמש בנו כבאבזורים למלאקאט-בחירות? האם תפקידם של שרי ישראל הוא לשמש נוצבים בסרטי-תעמולה אמריקאיים? האם מנחם בגין הוא סטאטיס חיינו בתשדיר-שרות של פראנץ-יוזף שטראוס? האם הכל — הקיבוצים, הכותל המערבי, מצדה, צברינו החמודים והעוקצנים, צה"ל — הם תפארה לקרינבלים של בחירות בארצות זרות?

הבה נגיד לכל הפוליטיקאים האלה — אנדרסון, רגן, קארטר, שטראוס, ג'יין פונדה: אנא, הניחו לנו. המדינה הזאת סגורה עד אחרי הבחירות שלכם. נשמח לראות אתכם אחרי הבחירות, אם תצליחו ואם תיכשלו. ואם או תרצו להגיד לנו דברים יפים, ולהבטיח לנו הרים וגבעות, ולספר לנו כמה אתם מעריצים אותנו — תבואו עליכם הברכה.

אז, אבל במטותא מכולכם — לא עכשיו.

אני נעלב, מה אנתונו, נייטיבס באייפיגי לפני דור, שכל פוליטיקאי יכול לנחות אצלנו ולהשתמש בנו כבאבזורים למלאקאט-בחירות? האם תפקידם של שרי ישראל הוא לשמש נוצבים בסרטי-תעמולה אמריקאיים? האם מנחם בגין הוא סטאטיס חיינו בתשדיר-שרות של פראנץ-יוזף שטראוס? האם הכל — הקיבוצים, הכותל המערבי, מצדה, צברינו החמודים והעוקצנים, צה"ל — הם תפארה לקרינבלים של בחירות בארצות זרות?

הבה נגיד לכל הפוליטיקאים האלה — אנדרסון, רגן, קארטר, שטראוס, ג'יין פונדה: אנא, הניחו לנו. המדינה הזאת סגורה עד אחרי הבחירות שלכם. נשמח לראות אתכם אחרי הבחירות, אם תצליחו ואם תיכשלו. ואם או תרצו להגיד לנו דברים יפים, ולהבטיח לנו הרים וגבעות, ולספר לנו כמה אתם מעריצים אותנו — תבואו עליכם הברכה.

אז, אבל במטותא מכולכם — לא עכשיו.

אני נעלב, מה אנתונו, נייטיבס באייפיגי לפני דור, שכל פוליטיקאי יכול לנחות אצלנו ולהשתמש בנו כבאבזורים למלאקאט-בחירות? האם תפקידם של שרי ישראל הוא לשמש נוצבים בסרטי-תעמולה אמריקאיים? האם מנחם בגין הוא סטאטיס חיינו בתשדיר-שרות של פראנץ-יוזף שטראוס? האם הכל — הקיבוצים, הכותל המערבי, מצדה, צברינו החמודים והעוקצנים, צה"ל — הם תפארה לקרינבלים של בחירות בארצות זרות?

הבה נגיד לכל הפוליטיקאים האלה — אנדרסון, רגן, קארטר, שטראוס, ג'יין פונדה: אנא, הניחו לנו. המדינה הזאת סגורה עד אחרי הבחירות שלכם. נשמח לראות אתכם אחרי הבחירות, אם תצליחו ואם תיכשלו. ואם או תרצו להגיד לנו דברים יפים, ולהבטיח לנו הרים וגבעות, ולספר לנו כמה אתם מעריצים אותנו — תבואו עליכם הברכה.

אז, אבל במטותא מכולכם — לא עכשיו.

אני נעלב, מה אנתונו, נייטיבס באייפיגי לפני דור, שכל פוליטיקאי יכול לנחות אצלנו ולהשתמש בנו כבאבזורים למלאקאט-בחירות? האם תפקידם של שרי ישראל הוא לשמש נוצבים בסרטי-תעמולה אמריקאיים? האם מנחם בגין הוא סטאטיס חיינו בתשדיר-שרות של פראנץ-יוזף שטראוס? האם הכל — הקיבוצים, הכותל המערבי, מצדה, צברינו החמודים והעוקצנים, צה"ל — הם תפארה לקרינבלים של בחירות בארצות זרות?

הבה נגיד לכל הפוליטיקאים האלה — אנדרסון, רגן, קארטר, שטראוס, ג'יין פונדה: אנא, הניחו לנו. המדינה הזאת סגורה עד אחרי הבחירות שלכם. נשמח לראות אתכם אחרי הבחירות, אם תצליחו ואם תיכשלו. ואם או תרצו להגיד לנו דברים יפים, ולהבטיח לנו הרים וגבעות, ולספר לנו כמה אתם מעריצים אותנו — תבואו עליכם הברכה.

אז, אבל במטותא מכולכם — לא עכשיו.

אני נעלב, מה אנתונו, נייטיבס באייפיגי לפני דור, שכל פוליטיקאי יכול לנחות אצלנו ולהשתמש בנו כבאבזורים למלאקאט-בחירות? האם תפקידם של שרי ישראל הוא לשמש נוצבים בסרטי-תעמולה אמריקאיים? האם מנחם בגין הוא סטאטיס חיינו בתשדיר-שרות של פראנץ-יוזף שטראוס? האם הכל — הקיבוצים, הכותל המערבי, מצדה, צברינו החמודים והעוקצנים, צה"ל — הם תפארה לקרינבלים של בחירות בארצות זרות?